ШТА СТОЈИ ИЗА СИНХРОНИЗОВАНО ПЛАСИРАНЕ ИДЕЈЕ О ПОДЕЛИ КОСМЕТА КАО НАВОДНО КОМПРОМИСНОМ РЕШЕЊУ?

Наговарање на самоубиство

„Тајна дипломатија и тајне службе неких западних влада, покренувши све своје ресурсе (мреже и спаваче) у Србији, управо Београду подмећу најопаснију удицу. Ако Београд загризе и прихвати разматрање о подели Косова и Метохије, починиће неопростиву, катастрофалну грешку. Поклониће спасоносно решење онима који раде на отцепљењу КиМ и који се по свој прилици налазе пред поразом. Истовремено, довешће у неодрживу позицију оне земље, пре свих Русију и Кину, које – бранећи принцип суверенитета и неповредивости граница – одлучно бране Србију. И само разматрање поделе Косова значило би да се Србија придружила блоку који је за распарчавање, те да је једино преостало питање где сећи: изнад шаке, у лакту или рамену? Територијални суверенитет је неограничен и не може се делити; дати део значи дати све”

Пише: Џејмс Џорџ Џатрас*

Позиција релативне предности у којој се Србија данас налази у погледу будућег статуса њене јужне покрајине Косова и Метохије пре само неколико месеци била би

незамислива.

Више није сигурно да ће Савет безбедности УН усвојити Ахтисаријев план. Чак се и припадницима УНМИК-а и КФОР-а говори да план неће проћи у Савету безбедности и да треба да се припреме за најгоре од албанске стране, сазнаје се из поверљивих извора у међународној администрацији. Европа је подељенија него икад, а признавање једностраног проглашења независности не би успело без европске подршке.

И можда најважније: чак и без споразума о формирању нове владе, српски лидери су крајње уједињени по питању Косова – што је кључни предуслов за добијање руске подршке, која је све снажнија. Пред крај месеца Приштину ће, захваљујући иницијативи Москве, посетити мисија УН за утврђивање чињеница, чији рад Приштина тешко може да сматра добродошлим.

У таквим околностима није добро што се са различитих страна чују сугестије да би најбољи исход за Србију био подела Косова. Џејмс Лајон је за Б92, београдски медијски конгломерат који финансира Сорош, изјавио да је подела тајни циљ српских лидера који, према његовим речима, задовољно трљају руке, очекујући да већина Срба напусти Косово и да тако добију изговор да задрже област северно од реке Ибар. Сва београдска храбра одбрана принципа, каже Лајон, само је маневрисање у правцу остварења тог циља.

Каква год, ја ни за тренутак нисам поверовао ни у једну такву глупост која мирише на намерни труд да се посеју раздор и конфузија. Пре свега, чак и када би намера да се Косово подели постојала код било ког члана српске владе, влада се не може оптужити за тајно удруживање у циљу постизања таквог исхода, јер су очигледна политичка неслагања. Срећом, садашња политичка динамика је таква да свака странка која се бори за власт мора да се држи принципијелног става о Косову и да напада сваког противника који је довољно суманут да слаби њихову посвећеност уставном и територијалном интегритету Србије. Интересантно је да Србија има користи од актуелног нејединства. Чак и они који би хтели све да распродају немају шансе да тоураде.

ПОСЛЕДЊИ ДАШАК НЕУСПЕЛЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПАДА

Међутим, сада се поставило питање поделе. Могу да потврдим да су ми неки Американци који нису нимало непријатељски расположени према Србији сугерисали да је „можда боље задржати нешто него изгубити све". Чак и неки Срби, можда због вишегодишње пропаганде да је Косово већ изгубљено, могу бити у искушењу да мисле на исти начин. И тако, док се суочавамо са последњим дашком неуспеле политике Запада, **мора се водити рачуна о катастрофалним последицама које би по Србију имало чак и само разматрање могућности поделе** . Ни подела, ако икада буде разматрана, ни политика тајног усмеравања ка подели никад не успевају у смислу практичности, принципијелности и политичке предности.

У практичном смислу, залагање Србије за поделу, у тренутку када се Ахтисаријев план налази на рубу пропасти, значило би њен пораз када се налази надомак победе. **Када би те „пријатељске**
"
западне владе које хоће да одвоје читаво Косово од Србије могле то да ураде, урадиле би. Ако не могу – а постаје све јасније да не могу – зашто би Србија наградила њихов неуспех уступајући им већи
део
онога што нису успели да узму?

Штавише, када би Београд смислио и спровео шему поделе (према Лајоновом сценарију, то би било после избијања албанског насиља и чишћења мањих енклава), Србија би вероватно завршила без ичега. После тога би Албанци стекли контролу над областима јужно од Ибра и добили међународно признату државност, извршили би притисак да се уважи њихов „легитимни захтев" за стицање суверенитета над остатком територије, уз подршку НАТО, ЕУ и УН.

Агим Чеку је већ наговестио могућност решавања проблема евентуалне српске „окупације" Северне Митровице неком врстом операције „Олуја". Или би притисак на Београд био толики да би северни део Косова на крају доживео судбину Вуковара.

Нарочито би опасне биле закулисне радње Запада, које би подразумевале да се Београду наговести да би Вашингтон и Брисел сада могли сматрати поделу прихватљивом опцијом. Ако се то догоди, Београд би требало да зна две ствари: прво, да владе које хоће да одвоје Косово од Србије знају да су изгубиле и да испробавају нову тактику; друго, **када би Београд загризао удицу и покушао да склопи споразум заснован на подели, Запад не би испунио ниједну дату гаранцију.**

БЕЗ ПРЕТЕРИВАЊА: СМРТОНОСНА ЗАМКА

Што се тиче питања принципа, ако лопов тврди да је мој аутомобил његов, каква је то победа ако лукавим триком успем да се домогнем једне гуме? **Разматрањем поделе, Београд би фатално признао да „неповредива**
”
српска територија ипак није толико неповредива.
После такве предаје, Србија не би могла да задржи ниједан део Косова. То би такође довело у неодрживу ситуацију оне земље, пре свега Кину и Русију, које су подржале не толико Србију колико њен став о неповредивости државних граница.
Подела Косова би значила да се Србија придружила блоку који је за распарчавање и да је једино питање где сећи:
изнад шаке
,
у
лакту или рамену
?
Територијални суверенитет је
неограничен
и не може се делити; дати део значи дати све.

Што се тиче негативног преседана, отцепљење Косова би, упркос уверавањима Запада у супротно, имало дестабилизујући утицај широм света, а нарочито у Африци.

У смислу политичких последица, подела, или покушај да се постигне подела, довели би до тога да Београд изгуби територију коју би иначе успео да задржи и до неизбежног протеривања и смрти још већег броја Срба. То би подразумевало уништење духовне и националне баштине у покрајини, која се скоро у потпуности налази јужно од Ибра. Ускоро би се схватило шта подела значи: то би била катастрофа за коју је сваки политичар у Србији покушао да избегне кривицу.

Ружна чињеница је да нам предстоји дуго, топло лето. Када постане јасно да је Ахтисаријев план пропао, Албанци ће прибећи насиљу (или, боље речено, појачати насиље, будући да га никада нису ни прекидали). На мети неће бити само Срби, већ и припадници међународне заједнице. Али не треба се заваравати да, чак и када би се Косово одвојило од Србије (а, наглашавам, мислим да се то неће догодити ако Београд остане непоколебљив), насиље би почело чишћењем мањих енклава, док би разбијање тврђег ораха, северне Митровице, трајало дуже, али би резултат био исти. После тога би се могло очекивати ширење насиља на Бујановац–Медвеђу–Прешево, Тетово, Санџак и тзв. „Малесију" у Црној Гори (могло би се очекивати чак и политичко насиље у остатку српске државе и последице по Војводину, као што је немачки амбасадор Цобел отворено рекао).

НОВА СРПСКА ИНИЦИЈАТИВА

Осим што не треба да одустане од свог става о отцепљењу било ког дела српске територије – у шта спада и подела Космета – Београд се сада мора фокусирати на то да убеди Запад да је насиље у првом случају лакше зауставити и да је мање дестабилизујуће по регион него други сценарио. Право питање није количког дела територије Србија пристаје да се одрекне, већ под чијом влашћу ће бити албанска заједница на Косову и под којим условима. Нажалост, Вашингтон се може уразумити тек после дефинитивне пропасти Ахтисаријевог плана, али постоји разлог да верујемо да Брисел – који мора и Србе и Албанце да посматра као грађане ЕУ – можда хоће да саслуша разумне аргументе. Претња од организованог криминала, џихада,

нетолеранције и нестабилности биће углавном на прагу Европе, а не Америке.

Време је да премијер Војислав Коштуница упути формални и јавни позив ЕУ да преузме мисију на Косову, у којој УН нису успеле, али без промене граница Србије.

Београд је у више наврата поновио да не намерава да влада косовским Албанцима, већ да је свима јасно да то мора неко други учинити због терористичке и криминалне природе власти коју врше Чеку, Харадинај и Тачи. Од свих заинтересованих спољних сила, Европа има најдиректнији интерес да разумним косовским Албанцима – а таквих има, али они данас не могу да иступе напред без ризиковања живота – обезбеди цивилизовану будућност у Европи са Србијом.

Такво решење, које би обухватало подељену власт између Београда и Брисела, са одређеним степеном децентрализације и раздвајања заједница, који је неопходан да би се осигурала безбедност људи на локалном нивоу, имало би највеће шансе да одвоји део албанског становништва од њиховог актуелног корумпираног и терористичког руководства. Када би Србија ово јавно предложила, то би такође продубило постојећу поделу међу европским земљама, које већ улажу напоре да убеде оне који се не слажу са званичном политиком да подрже „заједничку" политику.

У сваком случају, Србија мора ојачати своју предност током следећих неколико недеља и месеци, користећи сву своју снагу и памет. **Могуће је размотрити поделу административних овлашћења Косова унутар граница Србије, али одвајање чак и једног јединог хектара територије од суверене Србије не сме доћи у обзир. Подела би говорила само о слабости Србије и њеном ослањању на истрошене претпоставке о њеним опцијама. Зато подела мора бити одбачена исто онолико категорично колико и свака предаја Косова као целине.**

<

(Аутор је директор Америчког савета за Косово у Вашингтону, www.savekosovo.org. Текст је објављен у „Chronicles Magazine”, Рокфорд, САД, 17. априла 2007)